

عصای موسی و پرندگان ابابیل

نقدی بر تفسیر راست بر ناراستی‌های موجود در کتاب
روسی‌های تأویل قرآن (بخش تطبیقات باطل)
بر دکتر محمد کاظم شاکر

سید محمد رضوی

(عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی)

شیماسادات فخر حسینی

(کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث)

سرشناسه: رضوی، سید محمد
عنوان قرارداد: روش‌های تأویل قرآن: معناشناسی... برگزیده. شرح.
عنوان و نام پدیدآور: عصای موسی و پرنندگان ابا بیل: نقدی راست بر
ناراستی‌های موجود در کتاب روش‌های تأویل قرآن (بخش تطبیقات باطل)
اثر دکتر محمد کاظم شاکر / سید محمد رضوی، شیما سادات فخر حسینی.
مشخصات نشر: تهران: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری: ۲۸۰ ص.
شابک: ۲- ۵۷۰-۵۳۹-۹۶۴-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی: فیبا.
موضوع: شاکر، محمد کاظم، روش‌های تأویل قرآن: معناشناسی... نقد و
تفسیر.
موضوع: تفاسیر، تاریخ و نقد، تأویل
شناسه افزوده: فخر حسینی، شیما سادات
رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۵ / ۹۰۲۴ / ۲ / ش / ۲ / ۹۱ / BP
رده‌بندی دیوبند: ۱۷۱ / ۲۹۷
شماره کتابشناسی ملی: ۴۳۹۲۳۷۱

شابک ۲- ۵۷۰-۵۳۹-۹۶۴-۹۷۸ ISBN 978-964-539-570-2

عصای موسی و پرنندگان ابا بیل

نویسندگان:

سید محمد رضوی

(عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکزی)

شیما سادات فخر حسینی

(کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث)

ناشر: مرکز فرهنگی انتشاراتی منیر

نوبت چاپ: دوم / ۱۳۹۹

تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی: بهمن

اینستاگرام
monir_publisher

تهران، خیابان مجاهدین، چهارراه ایسردار، ساختمان پزشکان، واحد ۹
تلفن و فاکس: ۷۷۵۲۱۸۳۶ (۶ خط)

پست الکترونیک:
info@monir.com

کانال تلگرام:
telegram.me/monirpub

۱۱	مقدمه .. .. .
	فصل نخست: اصول و مقدمات تأویل
۱۷	بخش نخست - معرفی نگارنده و محتویات کتاب روش های تأویل قرآن .. .. .
۱۹	بخش دوم - تأویل .. .. .
۳۵	بخش سوم - جری و تطبیق .. .. .
۳۹	بخش چهارم - مجاز .. .. .
۴۹	بخش پنجم - جایگاه سیاق و شکستن سیاق در تفسیر و تأویل قرآن .. .. .
۵۷	بخش ششم - غلو و غالی .. .. .
	فصل دوم - نقد و بررسی آیات
	بخش نخست - بررسی آیاتی که تأویلشان درباره وجود نازنین خاتم النبیین، سید الأنبیاء والمرسلین
۷۳	حضرت محمد مصطفی ﷺ می باشد .. .. .
	بخش دوم - بررسی آیاتی که تأویلشان درباره سیده کائنات وجود نازنین حضرت صدیقه کبری
۸۷	فاطمه زهراء علیها السلام می باشد .. .. .
	بخش سوم - بررسی آیاتی که تأویلشان درباره ابوالأئمه الهادین المهدیین وجود نازنین امیرالمؤمنین
۱۲۷	حضرت علی بن ابی طالب علیهما السلام می باشد .. .. .

بخش چهارم - بررسی آیاتی که تأویلشان درباره ولایت مولی الموحّدين حضرت علی علیه السلام می باشد .. ۱۹۱..

بخش پنجم - بررسی آیاتی که تأویلشان درباره منکران ولایت امیرالمؤمنین حضرت علی علیه السلام

و دشمنان آن حضرت می باشد .. ۲۱۵ ..

بخش ششم - بررسی آیاتی که تأویلشان درباره سیدی شباب اهل الجنة وجود نازنین

حضرت امام حسن مجتبی علیه السلام و حضرت سیدالشهدا علیه السلام می باشد .. ۲۳۹ ..

بخش هفتم - بررسی آیاتی که تأویلشان درباره ولی امر منتظر بقیه الله الاعظم علیه السلام می باشد .. ۲۵۱ ..

بخش هشتم - بررسی آیاتی که تأویلشان درباره وجود نازنین چهارده نوریاک و معصوم علیه السلام می باشد .. ۲۹۱ ..

فصل سوم نتیجه گیری

نتیجه گیری و جمع بندی .. ۳۵۱ ..

منابع .. ۳۵۵ ..

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ الَّذِي بَعْظَمَتَهُ وَنُورَهُ أَبْصَرَ قُلُوبَ الْمُؤْمِنِينَ وَبَعْظَمَتَهُ وَنُورَهُ عَدَاهُ الْبَاطِلِينَ وَبَعْظَمَتَهُ وَنُورَهُ ابْتَغَى مِنْ فِي السَّمَوَاتِ وَمِنْ فِي الْأَرْضِ إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ بِالْأَعْمَالِ الْمُتَلَسِّتِ وَادِيَانِ الْمُتَضَادَّةِ فَمَصِيبٌ وَمَخْطِئٌ وَضَالٌّ وَمَهْتَدِيٌّ وَصَمِيمٌ وَاصْتَمٌ وَبَصِيرٌ وَأَعْمَى حَيْرَانَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي عَرَفَ وَوَصَفَ دِينَهُ مُحَمَّدٌ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ^۱.

به نام خداوند بخشنده مهربان حمد آن خدای بلندمرتبه و باعظمتی است که با عظمت و نورش قلوب مؤمنان را بصیرت بخشد و به سبب عظمت و نورش جاهلان با او دشمنی کردند. و به عظمت و نورش هر کس که در آسنانها و زمین است با اعمال مختلف و ادیان متضاد جویای [یافتن] وسیله به سوی اوست. در گروهی به حق اصابت کننده‌اند و عده‌ای به خطا رفته‌اند. گروهی گمراه و دسته‌ای بی‌یافته‌اند. عده‌ای شنوا و جماعتی کر هستند. گروهی بینا و دسته‌ای کور و حیران‌اند پس عباس و ستایش از آن خدایی است که حضرت محمد ﷺ دینش را شناخت و وصف کرد.

قرآن کتاب هدایت است و برای هدایت و سعادت بشر نازل گردیده و همانند دیگر کتاب‌ها نیست تا برای هر موضوعی، فصل مستقلی را اختصاص دهد و مطالب هر موضوع یکجا و به صورت متوالی ذکر شده باشد. قرآن در عین پراکنده‌گویی و بیان مطالب مختلف، باز هم از کمال ارتباط و انسجام والایی برخوردار است و باید گفت که این روش، بهترین روشی است که می‌توانست از آن استفاده کند.

بسیاری از آیات مجمل قرآن به شرح و تفسیر پیامبر اکرم ﷺ و حضرات معصومین علیهم السلام

۱. روضه کافی، ص ۱۲۴، ح ۹۵؛ قسمتی از نامه حضرت امام موسی کاظم علیه السلام به یکی از شیعیان

وابسته است، چه رسد به آیات متشابه که تفسیر و توضیحشان جزیه دست آن معادن و خزّان وحی الهی ﷺ امکان پذیر نمی باشد.

یکی از انحرافات بزرگی که در تفسیر قرآن به وجود آمده است، عدم توجه به روایات معصومین ﷺ می باشد. روایت ذیل که از امیرمؤمنان ﷺ منقول است، مؤید این گفتار می باشد که فرمودند:

برحذر باش از اینکه قرآن را به رأی خودت تفسیر کنی بلکه آن را از عالمان واقعی (راسخان در علم) بیاموز؛ زیرا چه بسا تنزیل (ظاهر) آیه‌ای شبیه کلام بشر بوده و حال آنکه سخن خداوند است. و تأویل (باطن) آن نیز هیچ شباهتی به کلام بشر ندارد. هم چنان که هیچ چیزی از آفریدگان شبیه خداوند نیست. و از آنجا که فعل خدا شباهتی به فعل بشر ندارد کلام او نیز شبیه کلام بشر نیست. کلام خدا صفت اوست، در حالی که کلام بشر فعل اوست. بنا بر این سخن خدا را همچون سخن آفریدگان مپندار که در این صورت هلاک گشته و گمراه می گردی.

متأسفانه در هر عصر و زمان، افرادی پیدا می شوند که راه مستقیم و شریعت سهله را کنار گذاشته و به جای متمسک شدن به اصل بیست و سه عصمت و طهارت ﷺ که معادن علم و دانش خداوند متعال هستند، خود و دیگران را از علم آن امضای سروردگاری نیاز دانسته و مطالبی را که در احادیث آن بزرگواران در بیان تفسیر و تأویل آیات الهی می خوانند مطابق سلیقه و افکار خود برداشت کرده و برای صحه گذاشتن بر اندیشه و مدعیان خویش، روایات را با دلایل معدودی چون ضعف سند، غالی بودن راوی و... رد می کنند.

این اشخاص در حقیقت عمداً یا سهواً قرآن کریم را سادۀ عقل و خواهش های نفسانی خودشان قرار داده و نه فقط در طریق هدایت قدم نمی نهند که بپوسته در گرداب انحرافات فکری خود فرومی روند.

به اعتقاد نگارندگان این کتاب، یکی از کتاب هایی که در عصر حاضر رشته تحقیرآمده و در بخشی از آن، راه را به صواب طی نکرده است، کتاب روش های تأویل قرآن، اثر آقای دکتر محمدکاظم شاکرمی باشد. این نوشتار بر آن است که با ارائه دلایل متقن قرآنی و روایی و مبانی برگرفته از آموزه های معصومین ﷺ گفتار نویسنده را در بخش تطبیقات باطل مورد نقد و بررسی قرار دهد.

این کتاب فصول و بخش های ذیل را تحت پوشش قرار داده است:

فصل اول را در دو بخش طبقه بندی کرده ایم که در بخش اول آن توضیحاتی درباره نویسنده کتاب روش های تأویل قرآن و محتویات کتاب ایشان آورده ایم و در بخش دوم به شناسایی و توضیح عناوینی چون تفسیر و تأویل، جری و تطبیق، مجاز، سیاق و شکستن سیاق مبادرت نموده ایم.

فصل دوم را که پیکره اصلی کتاب است، براساس موضوعات مختلف، به هشت بخش تقسیم کرده‌ایم و در آن به نقد و بررسی شبهات آقای دکتر شاکر پرداخته‌ایم و صحت روایاتی که ایشان رد کرده‌اند را با دلایل مختلف عقلی و نقلی به اثبات رسانده‌ایم. و در نهایت در فصل سوم، نتیجه‌گیری کلی از مطالب بیان شده را آورده‌ایم. ناگفته نماند که در این کتاب همواره سعی نموده‌ایم که این فرمایش حضرت امام صادق علیه السلام را نصب‌العین خویش قرار دهیم که می‌فرمایند:

و بحسبکم أن تقولوا ما قلنا و تصمتوا عما صممتنا فإنکم إذا قلتم ما نقول و سلمتم لنا فیما سکتنا عنه فقد آمنتتم بمثل ما آمنّا به قال الله تعالی: ﴿فَإِنْ ءَامَنُوا بِمِثْلِ مَا ءَاءَکُمْ بِهِ فَقَدْ أَهْتَدُوا﴾^۱.

برای شما همین قدر کافی است که بگویید آنچه را که ما گفته‌ایم و لب فروبندید از آنچه ما مسکوت گذاشته‌ایم، پس هر گاه شما آنچه را که ما گفته‌ایم بگویید و درباره آنچه نگفته‌ایم تسلیم شوید مسلماً ایمان آورده‌اید به آنچه ما به آن ایمان آورده‌ایم. [همان‌گونه] که بدان متعجب فرموده است: «پس اگر آنان ایمان بیاورند به مانند آنچه شما به آن ایمان آورده‌اید مسلماً هدایت می‌شوند.»

و ما توفیقی إلا بالله العلی العظیم
و صلی الله علی محمد و آله الطاهرین

نگارندگان:

دکتر سید محمد رضوی
شیخ امامت فخر حسینی

۱. البقرة: ۱۳۷

۲. الغیة (للنعمانی)، ص ۵۳، ح ۴